

40 **GELANDEN**
 Prud'homme
 41 **DE FRIEZEN**
 De Friezen
 42 **VEREDELBEEL**
 Veredelbeel
 43 **if the Dutch East**
 if the Dutch East
 44 **DE KRIMMOO**
 De Krimmo
 45 **DE VERANDERING VA**
 De Verandering va
 46 **STADIA**
 Stadia
 47 **ATJ**
 Atj
 48 **MALDELEINE**
 Maldeleine
 49 **ALDRIGHT**
 Aldright
 50 **DE MINISTER**
 De Minister

Jaargang 5 – april/mei 2025

Drs. Freja van der Zee-Dijkstra www.geschiedenisburo.nl geschiedenisburo@kpnmail.nl tel. 06 23 93 48 04

AGENDA

De voorjaarscursussen *Grip op het Midden-Oosten?* en *Rusland: wording van een wereldmacht* zijn inmiddels alweer geschiedenis. In beide cursussen hebben we ons tien weken lang verdiept in het verleden om meer te begrijpen van het heden - zoals van de Russische inval in Oekraïne en van de oorlog tussen Israël en Hamas.

De komende maanden staan er geen activiteiten gepland, maar wordt er hard gewerkt aan een lezing over de Friese koning Redbad (Radbod - † 719) en aan de **najaarscursussen**. Deze beginnen weer op **7 en 8 oktober** a.s.

De onderwerpen van deze cursussen worden in het julinumnummer van de *Nieuwsbrief* bekend gemaakt en staan vanaf de tweede week van mei al op de website.

Wel blijft het de komende maanden natuurlijk mogelijk om er op uit te trekken met **Geschiedenisburo**:

A. Tour de Veen – kom van alles te weten over het veenland-schap rondom Heerenveen en over de mensen die daar woonden. Dit is een rondrit per auto. Vanaf **€75,-** voor drie personen.

B. Emancipatie in Veertien Verhalen – in de Heerenveense wijk Skoatterwâld zijn straten vernoemd naar personen die zich in het verleden hebben ingezet voor de emancipatie van de arbeider en/of de vrouw. Tijdens een wandeling door de wijk vertel ik je graag hun verhaal. Kosten: €50,- (per groep van max. 10 pers.)

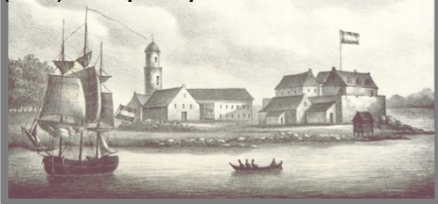
Aanmelden kan via de website:

<https://geschiedenisburo.nl/rondleidingen/>

VIJFTIG JAAR ONAFHANKELIJKHEID

Op 25 november a.s. is het vijftig jaar geleden dat Suriname onafhankelijk werd van Nederland. Daarmee kwam officieel een einde aan de ongelijke relatie die sinds 1667 had bestaan. Officieel, omdat er vanaf die datum weliswaar sprake is van de autonome staat Suriname, maar het land economisch gezien nog steeds in zekere mate afhankelijk is van Nederland.

**“Gezigt op het fort Zelandia te Paramaribo”
(1842) – *wikipedia publiek domein***

Engels fort bij het stadje Paramaribo te veroveren dat Crijnssen omdoopt in Fort Zeelandia.

Drie jaren later begint de Zeeuwse Kamer van de West-Indische Compagnie (WIC) na enige aarzeling met het koloniseren van wat dan Nederlands-Guyana wordt genoemd. De aarzeling komt voort uit het feit dat Engelse troepen uit wraak voor het verlies van de kolonie veel plantages hebben verwoest waarbij de plantage-eigenaren en tot slaaf gemaakten gedwongen het gebied moesten verlaten. Hiermee is de lucratieve plantage-economie op sterven na dood en zal het de Nederlanders veel moeite kosten deze weer op te bouwen.

De vraag wat de bevolking van Guyana van alle besluiten vindt wordt niet gesteld. Het koloniseren van gebieden overal ter wereld door Westerse landen wordt in de zeventiende eeuw volstrekt normaal gevonden. Eén van deze bevolkingsgroepen, de Caraïben, accepteert de over haar rug gesloten vrede echter niet en probeert de Zeeuwen te verdrijven, vooral omdat dezen hen in tegenstelling tot de Engelsen, tot slaaf maken voor het werk op de plantages. In 1684 wordt er vrede gesloten en krijgen de Caraïben en andere inheemse volken de garantie dat zij niet** tot slaaf zullen worden gemaakt.

De plantage-economie komt daarna weer op gang. Tot de afschaffing van de slavernij in 1863 produceren tienduizenden vanuit Afrika verhandelde tot slaaf gemaakten suiker, koffie, cacao en katoen voor de Europese markt. Na 1863 wordt dit werk ook gedaan door Portugese, Chinese, Indiase en Javaanse contractarbeiders. Het karakter van Guyana (Suriname sinds 1815) is met de komst van de Europeanen zowel wat landschap als wat samenleving betreft voorgoed veranderd.

KWARTAALKIEKJE – “Allen die het goede doen in kwade tijden”.

In het Noord-Brabantse Riel staat voor een woonhuis een standbeeld ter nagedachtenis van een Duitse soldaat.

Monument voor Karl-
Heinz Rosch in Riel
(Noord-Brabant) door
Riet van de Louw-Boxtel,
2008 – CC BY-SA 3.0 nl

De achttienjarige Karl-Heinz Rosch is kanonnier bij de Luftwaffe en in de nadagen van de Tweede Wereldoorlog ingekwartierd bij een boerengezin in Riel.

Eind september/begin oktober 1944 vinden er in het Brabantse land zware gevechten plaats tussen Duitse troepen en oprukkende Polen en Britten.

Zo komt op 6 oktober ook het dorp Riel onder vuur te liggen. Op dat moment ziet Karl-Heinz de kleine Jan en Toos Kilsdonk buiten spelen en hij haast zich naar hen toe om hen naar binnen en in veiligheid te brengen. Als hij even later weer naar buiten gaat wordt hij op de plek waar even te voren te kinderen nog speelden dodelijk getroffen door een inslaande mortier-granaat.

Op 4 november 2008 wordt het bovenstaande beeldje onthuld om de heldendaad van Karl-Heinz te herdenken – met de nodige bezwaren van een deel van de Rielenaren. Op de sokkel is onder andere de volgende tekst te lezen: *Dit beeld is een eerbetoon aan hem en allen die het goede doen in kwade tijden.*

Karl-Heinz Rosch is begraven op de Duitse militaire begraafplaats in Ysselsteyn (Limburg).

*De Engelsen krijgen door deze regeling Nieuw-Amsterdam in handen – het huidige Manhattan, New York. **misdadigers uitgezonderd. Maar wat een misdadiger precies is wordt niet vermeld.